

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНЕДЕЛИКА
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРЕДЉУ:
ЗА ГОДИНУ ДИВ. 24.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
КРУНА 30
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
ФР. 30.
Редовно се не враћају
ЈЕДАН БРОЈ 10 пд.

БРОЈ 118.

БЕОГРАД, УТОРАК, 3. ЈУНА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

Правилник о трговинским агенцијама на страни.

Почетком марта ове године ступио је у живот нов правилник о трговинским агенцијама на страни. Његова садржина укратко гласи:

1. Као полу-званичне органе који се имају старати за развитак српске спољашње трговине, овај правилник предвиђа: (а) централне трговинске агенције; (в) самосталне трговинске агенције; (с) трговачке агенте; и (д) трговачке кореспонденте.

Централне и самосталне трговинске агенције оснивају се решењем Министра Народне Привреде, и њихове шефове, а тако исто и трговачке агенте, поставља Министар Народне Привреде путем уговора. Трговачке Кореспонденте именује шеф централне трговинске агенције.

2. Ови органи имају два задатка: (а) да организују информативну службу; и (в) да врше за свој или за рачун својих комитената све могуће трговачке трансакције.

Али и један и други задатак само у толико, у колико је у питању наша извозна трговина; о српској увозној трговини они се не старају.

3. Трговинске агенције — централне и самосталне — раде под надзором Министра Народне Привреде. Поред овога надзора постоји за самосталне агенције и надзор који врши дотична централна агенција, јер се рад самосталне трговинске агенције „има кретати само у границама и упуствима из централе.

Као што се из ове кратке садржине види овај правилник уноси неколике новине у нашу трговинско-агентурску службу, од којих се истичу нарочито две: (1) концертација трговинских агенција; и (2) ограничавање њиховог делокруга рада.

Концертација трговинско-агентурске службе изведена је на тај начин, што се у једној земљи може основати само једна централна трговинска агенција, под којом стоје, управо под чијим упуствима раде све самосталне агенције у тој држави. Ова зависност појачана је тиме, што централна трговинска агенција сноси трошкове самосталних трговинских агенција.

Правилник ништа не говори о томе, у коме односу стоје трговачки агенти и коресподенти према Министарству Народне Привреде и централним агенцијама: да ли су и они зависни од ових последњих или су самостални? Али судећи по том, што централна трговинска агенција сноси трошкове и агената и коресподената, сме се закључивати, да су и они зависни.

Нису нам познати разлози који су руководили Министарству Народне Привреде да уведе ову концертацију у трговинско-агентур-

ској служби, али нам се чини да је она непотребна и штетна.

Ту скоро основана је централна трговинска агенција за Немачку са седиштем у Хамбургу под коју подпадају „самосталне“ трговинске агенције у Берлину и Минхену. Преме чл. 6. правилника ове две последње могу радити само по упуствима хамбуршке агенције, и кад се зна колика је разлика између берлинске пијаце с једне, а минхенске и хамбуршке с друге стране, онда се одмах види незгода од овакве уредбе, по којој онај који не познаје једну пијацу даје упуства и наредбе ономе који је познаје.

Члан 4. правилника обележио је задатак трговинских агенција. Оне врше (1) информативну службу; и (2) закључују за свој или за рачун својих комитената поједине трговачке послове. — ако се и један и други задатак ограничава само на српску извозну трговину.

Ми не знамо, зашто је дошло ово ограничење, и држимо да ови полу-званични органи наше спољашње трговине треба да се старају не само о извозу, већ и о увозу.

III

Већ ове горе изложене новине јасно говоре, да се изради овога правилника није поклонила велика пажња; у прилог истога тврђења навешћемо још 2—3 одредбе.

По чл. 2. у вези са чл. 5. правилника, Министарство Народне Привреде оснива све самосталне агенције и одређује плату њиховим шефовима, али ова плата као и плата особља које поставља шеф самосталне агенције, и најзад сви остали трошкови дотичне агенције, не падају на терет државног буџета, већ те трошкове сноси централна агенција.

Нема се чини да је оваква финансијска основа немогућа. Министарство Народне Привреде не може наћи ни једнога шефа централне агенције, који би пристао да закључи уговор под оваквим условима. Он се у уговору мора обезбедити против сувише великих трошкова, који би по чл. 5. и 6. могли пасти на њега.

Члан 1. правилника спомиње само централне и самосталне агенције, и наслањајући се на њега чл. 4. говори само о задатку тих агенција. Члан 5. пак спомиње већ и трговачке агенте, а члан 9. и кореспонденте, али се о њиховим задатцима ништа не говори: — добијамо дакле две врсте органа за које не знамо, чиме се занимају, у ком облику стоје према Министарству Народне Привреде ит.д.

По чл. 6. правилника рад у „самосталним“ агенцијама има се кретати само у границама и упуствима из централе. И сада је питање: у чему се огледа самосталност тих агенција?

Према централној одредби те „самосталне“ агенције немају ни мало самосталности, чак много мање но трговачки агенти и ко-

респоденти, јер правилник не каже, да ови последњи раде под контролом и по упуствима из централе.

По чл. 10. правилника Министарство Народне Привреде може у свако доба сменити шефа једне агенције. — Оваква одредба не може доћи у правилник, већ у уговор којим се тачно прецизирају случајеви кад једна и друга страна могу учинити отказ и с каквим последицама.

Члан 4. тач. ж. ставља Трговачкој Комори у дужност да предузима мере које су потребне да се отклоне сметње извозној трговини; а у тач. 3. истога члана ставља се дужност Министарству Народне Привреде, да све агенцијске извештаје штампа у „Трговинском Прегледу.“

Две две одредбе биле су потпуно излишне у овом правилнику, али сем тога оне су по мало и занимљиве, јер: (а) Министар Народне Привреде путем свога решења намаће Трговачкој Комори једну дужност, којој се може наметнути само путем закона, у колико већ не постоји; (б) себи пак Министарство намеће једну дужност коју не може испунити, јер тај „Трговински Преглед“, у коме ће се штампати извештаји, и не постоји. И најзад обе ове дужности немају никакве везе са радом агенција, те им и није место у овом правилнику.

В.

Швајцарска земаљска изложба.

(2)

11. *Рајтарство. Виноделиство. Пчеларство.* У овим одељењима је све изложено до најмањих ситуација. Ту су читави вртови, алеје и паркови, засађени биљкама које овде расту. Нарочито треба споменути разне модерне земљорадничке и ливадарске машине, које су стално у покрету. У винодељу одељењу се изложене муљаче, прскалице, бачве, хемикалије за поправку вина и т. д.

12. *Животне намирнице.* Ово је врло велики павиљон. Овде се може видети, колико је култура на западу нагнала човека, да у борби за опстанак и најмању ситуацију искористи. Ту су вам изложене најразноврсније природне и вештачки створене животне намирнице (разна теста, шећерни и млечни производи, зачини, разна пића са и без алкохола. Читаве пекаре и посластичарнице су ту инсталиране и лиферују стално свету робу. Кобасичарски и месарски производи као и т. зв. конфитори (слатка од разног воћа) особито су заступљени.

13. *Аеронаутика.* И Швајцарска има своју војну авијатику. У овом павиљону је изложено неколико аероплана најновијег система. И над самом изложбом лете често њихови пилоти с невероватном сигурношћу.

14. *Војска.* Швајцарска троши на своју војску годишње 45—50 милијона франака. У овоме пави-

љону се види детаљно сва војничка ратна спрема свију родова оружја. Ту је смештено од обичне пушке па до најмодерније репертурке и топа, који се раде у њиховим фабрикама као патенти. Граната и експлозивни су тако разложени да и лајик може видети дејство њихово и појединих пројектила. Овај је павиљон под строгом полицијском контролом, да не би ко штогод фотографисао. (Санитетска спрема је такође на најмодернијој висини.

Не би згорегато било, кад би који од наших официра ову прилику искористио и ове ствари проштудирао, кад и иначе сада дајемо толике милијоне за војску. Неки су Јапанци шта више дошли да разгледају ове ствари.

15. *Стрељачка друштва и спорт.* Као што у сваком предузећу Швајцарци имају јаке организације, што нигде нисам у толикој мери запазио, тако је и са стрељачким дружинама. Свако село има своју стрељачку дружину са стрелиштем, где се недељом вежбају у гађању. Свако дете од 14 год. па на више има своју пушку. Сваке године скупља се на једном месту до преко 30.000 стрељача (1910. год. у Базелу) и гимнастичара, где се врше утакмице. Један ми је виђени Берњанин причао, да је једном и наш краљ учествовао у гађању овде у Бадену на једном од тих великих слетова.

Спорт је од вајкада била најомиленија забава Швајцараца. У овом дакле, павиљону су изложене све справе и утензилије, које горњем наслову одговарају.

16. *Хотели.* У овој културној грани човековој ми највише оскудевамо. Било је до скоро времена када ми у Београду нисмо могли честито примити странца у наше хотеле на преноћиште. Швајцарци су у овоме достигли савршенство. Ако се на икога у овоме имамо угледати то су Швајцарци, који су т. рећи створени за хотелијере. Они су вам не само у Швајцарској, него и на Ривијери и у Италији. Хотели су снабдевени најмодернијим меблом, постељама, тоалетом и хигијенским нужницама. Бифе и његова инсталација су јединствени, чистоћа примерна. То није само по варошима него је и по најзабаченијим селима.

Овај павиљон очекује посету наших хотелијера?!

Због оскудице у времену не могу вам за сада и остале павиљоне споменути. То остављам за други пут.

Пошто сам укратко главна одељења споменуо, мислим, да ће свакоме бити јасно од колике је важности посетити једну такву изложбу, која ће се можда тек после 15—20 године поновити. Желети је, да што више Срба користе ову прилику и посете ову изложбу, ако не нарочито а оно бар успут, пошто ће провести своје ферије ма где у лепој Швајцарској. На-

рочито важи за трговце, пољопривреднике, индустријалце, економце, инжењере и хоштелијере. Швајцарске железнице дају посетиоцима ове изложбе бесплатну повратну карту, тако да се по сејилац с истом картицом, с којом је дошао може вратити на траг; пошто исту на изложби да оверити (обштеловаши) та карта важи 8 дана. Новинари такође имају повластице, пошто покажу своју новинарску легитимацију.

Желети је најзад, да и влада пошаље своје изасланике као стручњаке, где ће моћи у исто време и по нас корисне поруџбине учинити, узевши потребне каталоге и проспекте са собом. Многе су државе већ послале своје изасланике у том циљу.

Ма ко од Срба да посети ову изложбу, обогатиће не само своје лично знање, него ће то послужити на добро и напредак драге нам отаџбине Србије!

М. Минић,
cand. med.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбиро-а)

Запетост између Грчке и Турске.

Цариград, 31. маја.

Телат беј стигао је у Ајвалу.

Грчки посланик известио је амбасадора у Цариграду о своме кораку код великог везира, па је још додао да Грка у Ајвали има око 30.000 и да су они наоружани. Нема тачних вести о догађајима у Ајвали и у Едромиду.

Три турска батаљона дошла су у Едромид, а у тим крајевима појавио се један грчки торпилер.

У Дарданеле су стигле шест турских топовњача, које су биле поручене у Француској.

Аџина, 31. маја.

„Атинска Агенција“ јавља да је грчка влада тражила накнаду за заузета и опустошена имања у Малој Азији и то: За Трикуписово 10.000 турских лира а за Парисово 1000 турских лира.

Аџина, 31. маја.

На островцу Гуди у близини Хијоса налазе се сакупљене 1250

породица исељеника. Јављају нам о сукобима између Турака и приморских хришћанских становника. Турци концентришу оружје и муницију у Лидриону. Гоњења су отпочела у Карабуруну, Гилбаксе и Брујили. Један брод реџије дувана, који је преносио турске војнике ухватио је и узаптио једну једрилицу на којој су преносени исељеници у Гуди.

Из Лонда са Митилене јављају, да су 13 бегунаца, који су стигли у Пломари донели глас, да су Муслимани у Алијаги побили 700 Хришћана.

Из Ајвале јављају да је тамо ситуација непрестано бодна. Само у вароши влада мир, Талат беј стигао је у Адраники.

Из Брусе јављају да су Муслимани јуче напали странце, подерали шешире грчким и аустријским поданицима и истукли једног Црногорца.

Француски амбасадор који се налази у Бруси био је сведок рђавог поступања са једним Француским подаником, баш пред самом турском стражом.

Варош Черне напуштена је савим од становника.

У унутрашњости Мале Азије и у Поргаму, као и на другим местима, Турци су објавили лепљењем на зидове писма, која је тобож Веницелос писао, и којима позива Грке да напусте Малу Азију и да дођу у Грчку.

Аџина, 31. маја.

Како су Велике Силе досудиле Јејејска Острва Грчкој, под условом, да грчке трупе изађу из Епира и да се острво Сасена уступи Албанији, указ о анксији Хијоса, Миталене и осталих Јејејских Острва неће бити данас објављен, већ ће то бити одмах пошто се објави закон о уступању острва Сасени.

Влада још није добила никакав извештај о одговору Порте на грчку ноту која је нотификована јуче у подне, и ако ће требати још извесног времена док тај одговор не стигне, службени грчки кругови узимају у обзир саопштења отоманске агенције и изјаве великог везира учињене амбаса-

дорима Великих Сила, уверени су да ће се Порта држати исте тактике, која се састоји у нејасним обећањима о умирењу Мале Азије.

Међутим јавно мишљење отворено тражи од владе, да захтева да се грчки исељеници одмах врате на своја имања и да им се накнада исплати. Лист „Естија“ вели, да ће влада тражити гаранције да се такви догађаји више не понове. „Естија“ вели да је рат неизбежан.

Крстарница „Хели“ која је недавно купљена у Америци отишла је у Грчку.

Демантује се пронесена вест, да је Грчка тражила од Великих Сила да она изврши поморску демонстрацију у Малој Азији. Грчка је решена да заштити грчко становништво својим сопственим силама.

Цариград, 31. маја.

Са надлежног места се тврди, да је грчко посланство предало синоћ Порти ноту, којом грчка влада тражи да се грчки исељеници из Мале Азије врате у своја села и да им се врате њихова имања и учини нужна помоћ.

Бугарски зајам.

Софија 1 јуна.

Извештај са надлежног места гласи, да је на јучерањој министарској седници, после извештаја министра финансија у начелу решено, да се приме услови зајма.

Смрт оца престолонаследнице Милице.

Цетиње, 1. јуна.

Поводом смрти великог војводе од Меклекбург-Стрелица, оца црногорске Престолонаследнице, на ређена је дворска шестонедељна жалост, а двонедељна за војску. Књаз Петар заступаће краља на погребу у Најстрелицу.

Дебралје кнезу Виљему.

Драч, 2. јуна.

Овде су стигле радиотелеграмом вести да је муфтија из Дебра Вехи ефендија, који се сада налази у Тирани саветовао устаницима да положе оружје и да се предаду. Из овога дела Дебра, који је досуђен Албанији стигли су гласо-

ви да су поглавице становништва Дебра послале у Драч три писма, писана на турском језику, и то једно упућено кнезу, друго контролној комисији и треће Туркан паши, у којима се изражавају осећаји лојалности становништва Дебра. Писмо упућено кнезу уверава о верности и оданости становништва, и изјављује да ће становништво пре умрети за свога кнеза, но допустити да се у крају Дебра који је досуђен Албанији вије друга застава сем арбанашка. Затим се писму напомиње да је Ариф Хикмет био принуђен да побегне и да ће се ускоро његове присталице начинити безопасним.

Према вестима које су стигле из Елбесана устаници из села Ђулина среза Тиране наступили су противу Бергеслеха у близини Ебасана и заузели то село. Одељење жандарма добровољаца дало је устаницима отпора и отворила се борба код Зазалоза, али су устаници добили потпору и поново напали на трупе, које су се морале повући. Устаници су затим упутили посланицу властима у Елбасану, у којој су изјавили да ће ући у варош у петак у 11 сати пре подне. Становници Елбасана удружили су се са трупама за заједничку одбрану и изјавили су да могу одржати варош без потпоре до недеље увече, а догле је стигла помоћ из Скрапарија и арзиљерија из Авлоне, тако да изгледа да је свака опасност прошла.

Председник општине Драча Ђурковић, који је јуче био ухапшен пуштен је на интервенцију руског делегата међународне контролне комисије.

Прослава заузећа Цариграда.

Цариград, 31. маја.

Светковина заузећа Цариграда прослављена је свечано селамликом која је одржана у прошли петак у цамији Св. Софије, за успомену на први селамлик у њој одржан. Селамлик је одржан у присуству високодостојника и огромне масе света, која је прекририла трг Султана Ахмеда. Затим је образована патриотска шоворка у којој су узели учешћа високодостојници, патриотска удружења и студенти.

НА ГРОБУ.

Небо је суморно а гробље тужно. Данас је први побусани понедељак после велике војне. Црне раке нижу се поређане и брижно крију становнике вечног мира. Жалосне врбе и мутни облаци завилу су гробље велом тешке туге. Ему тишину прекида јецање и плач са најближег гроба, — плаче жена погинулог ратника и мајка седморо сирочади.

Гологлави малишани немо посматрају црну раку, која им скрива оца. Пролетња киша овлажила земљу а сузе тамна лица. Црно гробље... Свештеник прилази и чита молитву за спас душе храбро погинулог за отаџбину и краља. Свештеници обично махинално врше своју дужност, јер су навикли на тугу и бол. Овога маха свештеник није био машина. Очински је посматрао малишане и тужно је уздахнуо. Кад је прелио гроб црним вином, по народном обичају, и кад је последњи пут благословио црну раку закука мајка и седморо сирочади. Плач је душу парео и небо проламао. И земљи је тешко било. Од црне хумке, на корак два, стојаше погурен старац са чистим уб-

русом у руци, којим је брисао старачке очи.

— Јеси ли ти деда малишанима? пријем му.

— Нисам. Ја сам им старац, одговори тронуто. Покојник је погинуо на крвавом Криволаку од небрата, за кога се борно на Једрену и који га је одликовао за храброст. Много је добрих људи изгинуло у неравној борби. Бугари су читавим колонама нападали наше поједине пукове. Борба је била душманска — до истребљења и трајала је недељу дана. Сваког дана високо је успех борбе о концу. Крвав је тај успех. Само из нашег маленог села погинуло је тамо седамнајест добрих људи, добрих Срба.

Ту старац избриса старачке очи и продужи:

— Кад је борба престала и кад се могло поћи да погражимо своју децу крену смо се крвавом разбојишту да потражимо крв и кост нашу. Дуго смо лутали брижно и очајно. Иако смо стари и изнурени хитали смо напред младићском снагом. Гонила нас је нека виша сила. То је била снага родитељске бриге и љубави, која никада не малаксава. У Криволаку нисмо били једнаке среће. Неки су нашли своје си-

нове, а неки нису. Ти су наши неме гробове.

— Чија је ово рака? запитам за гробницу, поред које није стојао нико.

— Ту је упопан Милоје Смиљанић, редов другог позива, каже војник-гробар.

„Та он је отац седморо сирочади. Зар је баш он морао погинути?“ дубоко тронути повикасмо сви из гласа.

— Јадна деца! понављао сам непрестано.

Погледам земљаке и они плачу. Плачу чак и људи, чија деца нису изгинула. Бог је сачувао и мога сина, а био је у борби до самога Милоја. Сви смо се сложили и то од прве речи, да однесемо несрећног Милоја његовој деци. У таквим приликама не сме бити разлике. То би нам и Бог и људи с правом пребацивали, а нарочито ови малишани кад не би имали бар гроб свога оца. И да ти кажем, прво смо Милоја ископали и сместили у сандук за пут његовим најмилијима. Кад смо тако испунили дужност тог светог осећања, онда смо тек пришли осталој изгинулој деци, све смо заједно радили, ни смо се делили. Осећали смо да нам је и туга за изгубљеном децом и радост за добијеном славом заједничка. И у село кад стигосмо све је прво Милојевом сан-

дуку поврвело и над њим закукало. Стари људи и старе жене чисто су се гурали да по једно сироче ухвате за руку и помилују по исплаканим образима. Мазили смо их и водили смо бригу о њима као и својима. И нашега попу видех уплакана. Ето тако је, било, заврши добри старац и баца нежни родитељски поглед на седморо сирочади. * * * * *

Са црне раке допираше болни лек седморо малишана, који су остали без хранитеља свога. Њихов јавк јасно говори: Ми немамо оца.

Никола Марковић

ПЛОДНОСТ

РОМАН ОД ЕМИЛА ЗОЛЕ

113

Седећи на размештој постељи Норина, која само што се беше обукла толико већ опорављена, да је могла ићи — дојаше своје дете.

— Како то сте ви! — повика она, познавши Матеју. — То је дивно, што вас је Сесилија довела. Боже мој, видите ли! Од овога се човек не може подмладити!

Он се загледа у њено лице и виде, да је она веома постарела, како обич-

Одржани су патриотски говори на гробу Мехмеда Другог. Сва варош је богато украшена. Турски свет је одушевљен али је у миру и потпуном реду одржања светковина.

Енглески ратни брод пред Драчом.
Мондон 1 јуна.

Оклопача „Дефало“, којом командује адмирал Тромбриц, добила је налог да одмах иде у Драч.

Преврат у Албанији.

Рим 31 маја.

Агенција Стефани има телеграм из Авлоне, да се варош Лусцинија побунила и да је истакла турску заставу. Добровољци из Авлоне отишли су са два топа на Лусцинију.

Драч 31. маја.

Примеђује се живо кретање у станика на брежуљцима између Расбула и Каваје. Тврди се, да бунтовници којима командује Ариф Хикмет располажу са више топова. Ђурковић, председник драчке општине, ухапшен је јуче пошто је претходно код њега извршен претрес. Истрага се води.

Запетост између Грчке и Турске.

Цетиње, 2. јуна.

Овамо су стигле седам топовњаца, које су биле поручене у Француској.

Министар војни службено је објавио ступање у живот закона о регрутима из класа од 1887 до 1893, који нису служили у војсци. Бродарске радионице и фабрике предате су англо-отоманском друштву, које је отпочело рад сходно конвенцији.

Грчка нота, о којој је већ јављено не даје никаквог рока за одговор, само тражи да се у најкраћем року престане са гоњењима Грка, иначе грчка влада скида са себе одговорност за последице. Порта још није на ту ноту дала одговор.

Председник општине Ајвале телеграфисао је великом везиру, да је услед доласка Талат беја исељавање Грка престало.

Грци из краја Едремида, који су се иселили на Митилену телеграфисали су великом везиру и

тражили одобрење да се врате на своје огњиште.

Истрага по догађајима у Карабуруну још се врши. Више грчких провозних лађа отишле су јуче из Цариграда кроз Босфор враћајући се директно у грчке воде.

КРИЗА У ФРАНЦУСКОЈ.

(Извештај Српског Пресбирија)

Поенкаре позвао Вивијанија.

Париз, 31. маја.

Поенкаре је данас пре подне позвао Вивијанија, који се примио мисије за састав новог кабинета.

Нови кабинет.

Париз, 1. јуни.

Нови кабинет овако је састављен: Министар председник и спољних послова Вивијани; Министар правде Бијевни Мартон; Министар унутрашњих дела Малви; Министар колонија Ројно; Министар трговина Томсон; Министар грађевина Ренулт; Министар привреде Форнанд Давид; Министар просвете Огањер; Министар финансија Нуленс; Министар војни Месими; Министар морине Готије; Министар рада Кујба.

Државни подсекретари су: војни, Лорен; лепих вештина, Далимије; унутрашњих дела, Жакија; трговачке морине, Ажам; спољних послова, Абол Фори.

Службене новине објавиће данас указ о саставу Министарства, а министри ће се данас у 11 сати пре подне представити председнику републике.

ЦАР НИКОЛА У КОНСТАНЦИ.

Делегат принца Карла и Сазонова.

Констанца, 31. маја.

Принц Карол стигао је овамо данас пре подне из Берлина.

Сазонов је синоћ стигао у Унгени и тамо провео ноћ. Данас пре подне посетио је варош Јаш па је после нарочитим возом отпутовао за Констанцу и овамо је стигао око 10 сати вече.

Аероплани у част цареви.

Букурешт, 1. јуна.

Шест аероплана одлетели су јуче изјутра из Букурешта у Кон-

станцу да врше летове за време бављења рускога цара.

Услед киша, које непрестано падају, јавља се о поплавама са свију страна.

Дочек цара Николе.

Констанца, 2. јуна

Чим се руска ескадра појавила на видуку, а то је било око 8 изјутра, одмах је шалуна, на којој се налазило нарочито изасланство отишло пред царску јахту. Очекујући долазак ескадре у пристаништу чланови краљевске породице стигли су у павиљон за дочек. Краљ Карол, престолонаследник и принц Карол носили су руске униформе. Само је 46 особа пуштено у павиљон за дочек. У 9 сати и 40 м. царска јахта „Стандард“ ушла је у пристаниште у пратњи друге јахте „Алмаз“ а за то време постројиле су се у пристаништу према румунским ратним лађама. Царска породица налазила се на крову јахте „Стандард“ и изменивала је поздраве, а у 10 сати пре подне искрцала се на суво. Румунска краљевска породица одмах је изашла на сусрет руској царској породици а за то време војна музика интонирала је химну руску и румунску. Руски цар и румунски краљ у два маха срдечно су се загрлили. Цара прати велике кнегиње Олга, Тајјана, Анастасија и Александра царевић Алексије и многобројна свита. Кад су изашли на суво, цар, краљ, престолонаследник извршили су преглед трупа које су одале прописну почаст, па је у службеном павиљону извршено међусобно представљање. Затим је цео службени свит отишао у саборну цркву, где је одржано благодарње, коме су присуствовали цела царска и краљевска породица изузев руског престолонаследника. Благодарње је одслужио владика доњег Дунава Нифон. На благодарње је царска и краљевска породица отишла пушем на коме је био постројен дупли рад трупа. При пролазу цар се дивио држању пука црвених хусара. Краљ је наредио да

се зауставе кола и дао је томе љуку име цара Николе Другог. После благодарње био је интиман доручак у павиљону краљице Јелисавете, а за то време је председник министарског савета давао доручак у част Сазонова у општинској касини. Време је било дивно и дочек ванредно срдчан. У четири сата по подне служен је чај на јахти „Сандард“ а у 6 сати по подне била је велика смотра трупа.

Краљ је одликовао Сазонова првим степеном ордена Карола Првог а руског посланика Покловског првим степеном румунске звезде. На војној смотри која је одржана у част цареви, краљ Карол дефиловао је на челу трупа. Присутствовала је неизмерна маса свата, која је одушевљено поздрављала цара и краља. Цар је примио у аудиенцију Браћана и Порумбару — а краљ Карол примио је у аудиенцију Сазонова.

РЕКЛАМА У ТРГОВИНИ.

— Бранко Ивезић, Берлин —

(3)

Ако узмемо који лист и бацимо поглед на огласну страну, видећемо да готово сви већи огласи урамљивањем желе постићи успех. Кад је на тој страни већ шест урамљених инсерата, седмо неће баш ништа користити ако и он буде уоквирен. Вероватно више би био упадљивији, кад у том случају не би имао никаквог рама.

Један инсерат да би пао у очи, мора бити уочљив. Црни оквир или ма каква други може бити добар, али се трговац не сме ослонити само на то, он може лепим рамом оградити текст свога огласа, али не сме веровати да је тиме све учинио, да оглас привуче читаоца.

Исто што смо рекли за оквир важи и за указивање на важне радове познатом руком (✍). Читалац се не интересује баш много за то. Много руку штете само успех.

Боље успева, кад инсерат има више празног — белог — простора. (Огласи Д. Ђукановића и Комп., само штета што су у многим листовима врло рђаво сложени.) Дакле велики празан простор са малим текстом у средини

но брзо старе некоје плавуше, чије се године тешко могу погодити после тридесете. Премда она још не беше ружна, мало подбула, са уморним изгледом, тако је очувала пређашњу безбрижност, која сад личаше на немарљивост.

Сесилија је желела да одмах приступи преговарању.

— Ето ти чоколаде... Ја сретох господина Фромана на улици; он је тако добар и милостив, да се заинтересовао мојим планом о најимању собе, у којој би и ти радила заједно са мном... Тада га ја замолах да свратимо за који тренутак к теби, да бисмо те наговорили да не отуђујеш дете. Ти видиш ја ти отворено говорим истану.

Норина се узбуди и стаде протестовати.

— Каква је то сад историја? Не, не, ја нећу да ме нико мучи; ја сам и без тога довољно несрећна.

Матеја се одмах умеша, рекавши јој, да се у њеним годинама не може више настављати весео живот, те ако би се опет вратила пређашњем уличном животу, морала би преживети још дубљи пад. Она се сложи с њим, отпочевши да с много горчине прича о свом животу, као разочарано женско, које од мушкараца очекује само сиротовање,

лаж и зостављање. Она беше свесна сурове стварности, у којој се разбијају сањарије о слободи и богатству, — којима се успављују толике лепе париске раднице, пропале у радионици, жељне да се продаду скупље у неди да ће и саме доћи до раскоши, коју у изложима великих трговина гутају очима. Затим су принуђене да живе уличним животом, добивши као једину награду за своју лепоту ове страшне трудноће — ову децу, од које се старају да се растану бесне, што су преварене. Сад се она узбуђиваше и љућаше; она нема ни коре хлеба, не може да предузме пређашњи посао; изгубила је младост и наду на бољу будућност. Али шта да се ради? Упала си у блато, па куд ћеш, седи у њему!

— О, тако је, тако је, доста ми је овог псећег живота. Кад је човек млад, мисли да је то тако весело, тако занимљиво, а међутим живиш полусита, и не говориш већ о свакојаким гадостима.. Знате ли да ми је сад то као камен о врату. Дакле, нема се куд, издахнућу у овој јами. Не може се побећи, то ме чека, и ја ћу се вратити и живећу као и пређе, док ме не нађу у каквом углу и не дотуку ме у болници.

Она изговори све ово с дивљом енергијом женске, пред којом је јасно

устало привиђење будућности. Затим погледа у дете, које непрестанце сисаше.

— Нека иде својим путем, а ја ћу својим. Нећемо да сметамо једно другоме.

Глас јој постаде мекши, а преко ожалашћена лица, као сенка, пређе израз бескрајне нежности. Матеја зачуђен, опазивши да је у њој никло ново осећање, које она не исказује, похита да настави:

— Нека иде својим путем, то је сад најкраћи пут к смрти, сад, кад сте већ почели да га дојите.

Она се опет расрди.

— Зар је то моја кривица? Ја нисам хтела да му дајем сису. Ви знате, како ја мислим о томе, ја сам побеснела и умало се нисам потукла с госпођом Бурдје, кад ми га је она силом метнула на руке. Шта сам могла чинити после тога! Он је јадник толико вриштао, њега је толико мучило моје одбијање, да сам подлегла и дала му да мало посиса, одлучивши се да му више не дајем. А сутрадан је опет толико узвриштао, да сам морала наставити дојење... Све је то за моју невољу. Нису ме пожалили учинили су ме још несрећнијом, јер ће скоро доћи дан, кад

ћу се ипак морати одвојити од њега' као и од оно двоје.

На очима јој избише сузе.

Ово беше доста често понављана историја неудате матере, коју су нагнали да неколико дана доји дете, у нади да ће је чвршће привезати за њега. Главни је смер при том да се спасе дете, пошто нема боље дојиље од рођене матере. Она инстинктивно осети, да они вређају њене осећаје, отимаше се викаше, уосталом потпуно разложно, да не треба почињати посао, који се мора затим напустити. Али чим је попустила, она је била уловљена, њено самољубље би побеђено, њега стадоше запљускивати таласи жалости, нежности, наде, који морадоше савладати њено срце.

Јадно мало биће није било много тешко оног јутра кад су га, сухоњава и бледа, први пут спустили на њене груди. Од тада су га мерили свако јутро, а на зиду више кревета записиваху његову тежину. С почетка се мати мало интересовала таблицом, бацајући покаткад на њу равнодушан поглед.

(Наставиће се)

или у једном углу, пада одмах у очи. На жалост и бели простор мора бити плаћен. Разуме се, овакав оглас има успеха док... док се не појаве и други слични.

Већина инсерата је у облику правоугаоника или квадрата и готово увек личе један на други. Жели ли се да оглас успешно дејствује, вије некорисно напустити те уобичајене форме и потражити нешто ново.

Жели ли неко на пр. у "Трг. Гласнику" један инсерат од 100 квадратних самтиметара да објави, то ће се, по обичају, сложити оглас у два огласна ступца 10×10 см., дакле, један квадрат.

Може се одједном од ове моде врло лепо и одступити, па цео оглас сложити на једном ступцу у дужину (20×5 см.) Јасно је, да ће инсерат овако сложен, имати успеха, разуме се, док је усамљен.

Могуће је и друге облике користити. На пример облик крста, који би се сложио на три ступца. На средњем ступцу узмемо на пр дубину (висину) од 20 см. а на оба крила по 6 см. Овакав крст урамљен масним линијама и на средњим огласне стране, мора дејствовати ванредно.

Врло је корисно дати инсерату облик круга, елипсе и т. д. Нека читалац узме хартију и лењир, пи нека само покуша правити комбинације, зачудиће се колико разних и лепих пројеката може постићи из повлачења и комбинавања простих линија.*)

Неки инсеранти покушавају да имају успеха огласом који ее постави у дубећем положају. (Мали огласи „Опере“). Ко, дакле, хоће да прочита тај оглас мора лист наопако окренути. Данас више не дејствује бог зна како такав инсерат, од стотине једва два или три да ће се помучити, да лист окрену ради једног огласа. Ко први пут види такав оглас учиниће то сигурно. Ако се жели да један оглас не буде читан, нека га штампа тако.

Нема баш бог зна какав циљ ни оглас који је прецртан једном линијом или двома укрштеним. То чак бива шта више и штетно. Најзад „прецртани“ инсерат и није слог — инсерат, јер се он може израдити само као клише.

Боље но сви ови изузетци дејствује, ако се једним *шлагвортом* пажња читаочева привуче. Дobar шлагворт може вредети хиљаде. Шлагворт мора одговарати ствари која се рекламира, и бива крупним словима штампан, док остали текст обично из ситних слова бива сложен.

Шлагворт мора бити тако изабран, да кад се једном прочита дејствује на памћење, да, дакле, собом изазива неку преставу коју човек лако задржи у памћењу. Нарочито треба пазити коме се обраћа тим инсератом, каква се публика жели придобити.

Инсерант мора утрошити сате и дане, па можда и ноћи, док не наиђе на згодан шлагворт.

Последњих година *илустрирани инсерати* заузео је у — у страниој штампи — угледно и врло значајно место. Изгледа да постепено нестаје слог — инсерата.

*) Пре неколико недеља у разговору са једним београдским трговцем, који је био овде у Берлину, писац је чуо жалбу противу неких издавача листа, да апсолутно неће да обраћају пажњу на жеље инсераната. Верујемо да је раније могло бити тога, али данас се зна да приход од огласа игра врло важну улогу у животу једног листа, а то доноси да издавач постаје предусретљив. Може се веровати да трговачева отсућност разумевања у штампарским потребама за инсерате руководи издаваче, да одбијају испунити жеље инсерата.

У нас такође појављује се нека врста илустрованог инсерата, али је он тако јадан и незначајан, да не вреди о њему говорити. Изнећемо правила о овој врсти огласа, са надом, да ће побудити интересовање и код наших инсераната.

— Наставиће се —

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Члан добротвор Привредног Одељења Беогр. Тргов. Омладине

Ресавска Штедионица у Свилајнцу, ценећи рад свога оснивача и дугог члана Управе, поч. Драгутина М. Голубовића, трговца из Свилајнца, уписала га је за члана добротвора Привредног Одељења Београдске Трговачке Омладине са улогом од динара 100 и тим му сачувала трајан спомен међу омладином и питомцима Одељења.

Одељење и овим путем изјављује Штедионици своју најтоплију захвалност на овом племенитом делу, а врло ће покојника задржати у трајној успомени.

За ваљане ученике.

У место скромна венца приликом годишњице смрти Стевана Ж. Цолића, трг. пом. редовног члана и члана Школ. Одбора Беогр. Тргов. Омлад. примили смо од његова друга из места 10 ком. књига, да њима награђимо заслужне овогодишње ученике Трговачке Школе нашега Удружења. Хвала дародавцу на пажњи.

Извештај о трговини.

Трговачка Комора је штампала и разаслала „Извештај о трговини за 1912 и 1913 годину.“ Уз извештај приложени су и разни реферати, који су у току те две године изнесени Комори о пројекту закона о општој царинској тарифи, о потреби измене закона о калдрмини, о трговачким школама у Краљевини Србији, о проширењу београдске железничке станице, о регистрима за помоћно особље у трговачким радњама и о разграничењу бакалских и пиљарских радњи.

Предавања на Универзитету.

Предавања у свима факултетима Универзитета завршена су и отпочели су посебни и дипломски испити у појединим факултетима.

Испити зрелости.

Јуче су у београдским гимназијама завршени писмени испити зрелости. Сутра ће почети усмени испити.

Освећење темеља дорћолске цркве.

Прекјуче је извршено свечано освећење темеља за нову цркву на Дорћолу. Чин освећења извршио је митрополит г. Димитрије са свештеницима. Овој свечаности присуствовали су: Њ. К. В. Престолонаследник Александар, руски посланик г. Хартвиг, министар просвете г. Љуб. Јовановић, председник општине г. Ђ. Несторовић и маса најугледнијег београдског грађанства.

Откуп нишког дворца.

Окружна општина округа нишког решила је једногласно, да се стари нишки дворца откупи од бивше краљице Наталије под условом, да се краљица даје доживотна рента од 12.000 динара годишње. Кад умре краљица, дворца ће постати својина округа. Скупштина је решила, да се дворца уступи руском васпитном заводу г-ђе Мертваго.

Штрајк бродарских капетана.

Капетани Српског Бродарског Друштва решили су, да отпочну данас у подне штрајк, ако им се не повисе плате.

Они су због тога поднели представке г. Министру Народне Привреде и управи Српског Бродарског Друштва.

Панађур у Крушевцу.

У Крушевцу ће бити 15, 16 и 17 јуна тродневни панађур. Крушевачка сточна пијаца чувена је, нарочито са догоном добре и дебеле стоке.

Покушај самоубиства.

Марија, жена Стојана Бошковића, папуције, покушала је да изврши самоубиство тровањем у своје стану Московска ул. бр. 38, попивши извесну количину растворене соде. Узрок је свађа и рђав живот са мужем.

Ружица, петнаестогодишња кћи Лазара Јовановића, кројача, покушала је да се отрује раствором содом у стану свога зета Николе Станимировића, месара, код кога је становала. Узрок трвању је, што је Ружицу зет грдио, јер није хтела ићи на пијац.

Соколска вежбаоница.

Поред нове гимназиске зграде у Нишу, подићи ће се модерна гимнастичка дворана, у којој ће вежбати и чланови гимнастичког друштва „Душан Силни“. Скупштина округа нишког одредила је за ту сврху 76.000 динара.

Регрутне комисије.

Регрутне комисије отпочеле су рад у старим границама Србије од 1. овог месеца.

Верени.

Госпојица Љубица, кћи госпође Христине и Раде М. Милутиновића, трг. из Ваљева, верила се 26 маја о. г. са господином Влад. Лукићем, артиљ. капетаном из Ваљева. — Наше срдачно честитање.

Венчање.

Г. Милутин Маринковић, трг. из Крушевца и члан управног одбора Крушевачке Трговачке Омладине, венчаће се у недељу 1. јуна т. г. у Нишкој Саборној Цркви са г-ђицом Маром, ћерком г. Сотира Коцића, трг. из Ниша. Срдачно честитамо.

Репертоар Народног Позоришта.

Уторак, 3. јуна: Конференција г. др. Светислава Стефановића „О Змају Јовану Јовановићу“. — „У српској кући“, сцена на дан седамдесетогодишњице Змаја Јована Јовановића. Написао Бранислав Ђ. Нушић. — „Шаран“, шалива игра у једном чину од Змаја Јована Јовановића. (У 5 часова по подне са особено сниженим ценама.)

Време.

У нашој прогнози за Мај, ми смо дали израза бојазни, да ће цео тај месец бити оскудан у киши.

Догодило се сасвим противно: кише је било у озобиљу.

Ипак главне кише и најјаче биле су при томе у баш у оне дане, које смо и обележили као такве, у које понајпре можемо кишу да ишчекујемо.

Међутим из једног дописа у „Политици“ од 31. маја, видимо, да је у јужној половини наше Краљевине целог маја владала суша — наша се прогноза дакле и обистинила бар за те крајеве.

На реду је сад да донесемо и *прогнозу за Јуни*:

Дани: 2-ги 10. 16. 20. 24. и 30. — то су рокови у којима кише — ако их буде — можемо ишчекивати, али које према нашим калкулацијама не треба да дођу, јер су услови за то у целом месецу веома слаби.

Права жега у овој години, треба дакле да почне већ у овоме месецу.

Али, да ли ће тако и да буде? Мај нас је у томе погледу већ јако разочарао.

Ова година, као што смо већ видели, била је веома неправилна у Мају — да ли ће бити таква и у Јуну?

Ми то не можемо предвидети.

Више је од месец дана, како код нас непрекидно дува влажни, западни ветар. Одкуда долази то?

Ми се сећамо већ једног оваквог пролећа, где западном ветру не беше краја и сазнали смо накнадно и узрок: Струја поларног леда, која се са севера кренула к југу, беше те године узела правац, којим су ледене санте долазиле веома близу јевропском континенту — отуд хладноћа, отуд и западни ветар без прекида.

Чим смо из „Globus-a“ сазнали (око 17 Јуна), да је струја с поларним ледом узели други правац и да се више удала од Јевропе, кише су одмах престале и настала је суша све до Преображења.

Податке о кретању поларног леда, ми, на жалост, немамо при руци.

П. М. С.

Трговина, Привреда, Финансије

Слом штедионице у Карловцу.

„Загребачка Кореспонденција“ јавља: За огроман мањак, који износи око 6 и по милијуна круна, има до сада покрића око 4 милијуна круна, а остатак од 2 и по милијуна круна, има се наплатити од двојице чланова управног одбора, односно од њихових наследника Тирке и Враницанија. Члановима управног одбора у Карловцу узето је у иџодузето им све, што су год имали. Да улагачи не би били много оштећени влада хрватско словенска притиче у помоћ са 500.000 круна а град Карловац са 300.000 круна. Од прихода Враницанија и Тирка зависи хоће ли штедионица наставити свој рад или ће коначно ликвидирати.

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о пошти, телеграфу и телефону.

(13)

Члан 102.

У круг рада управног одбора спада:

1. да рукује капиталом фонда;
2. да расправља сва важнија питања, која се тичу пензионог фонда;
3. да по одредбама овог закона доноси одлуке о ванредним улозима чланова пензионог фонда, који после 30. године ступе у службу или се ожене после 35. године;
4. да доноси одлуке о праву на пензију и о величини њезиној по одредбама овога закона;
5. да решава о свима осталим предметима, који се односе на пенциони фонд, а које Дирекција упуту управном одбору на решење.

О руковању капиталом фонда прописале се нарочита правила, која ће се поднети Министру Грађевина на одобрење.

О раду управног одбора води се нарочити записник, у који се уписују све одлуке одборске. Записник води деловођа, који се бира из чланова управног одбора, а потписује га председник и сви присутни чланови одбора.

Записник се чува у општем одељењу Дирекције.

Члан 103.

Све одлуке управног одбора извршује Дирекција Пошта и Телеграфа, која правно заступа пенциони фонд.

Члан 104.

Сви стални званичници-це и служитељи поштанско-телеграфско-телефонски, било да су жењени или нежењени, чланови су овога фонда и имају право и дужност, да у исти улажу према одредбама овога закона.

Улози из овога фонда враћају се

КЊИГОВОЋА
 вичан простом и дуплом
 књиговодству, ческе, не-
 мачке и прилично срп-
 ске кореспонденције са
 8 г. праксом тражи
 место у макаквом за-
 воду за скромну на-
 граду. Референције по
 руци. Штов. понуде сла-
 ти под „Чех 29“ у адм.
 овог листа. 1134 1-3

- ПОЗИВ -

Чачанска Привредна
 Банка позива све оне
 своје г. г. акционаре,
 који су заостали са у-
 платама по удеоничким
 књижицама за десет не-
 деља, да заостале упла-
 те положе благајни бан-
 чиној најдаље за пет
 недеља, — у противноме
 њихове удеоничке књи-
 жице биће поништене
 по чл. 8. банч. правила.
 22. маја 1914. г.

Чачак
 1088 2-3 УПРАВА

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА
 Бонбона, Ратлува и Иолача
Милана Гачића и Друга
 Крушевац
 препоручује своје израђевине,
 нарочито **ратлук** који не
 уступа ни сиринском.
 Цене су за сву робу без
 конкуренције, паковање и пре-
 нос до станице бесплатно.
 248 30-50

ДОБИО САМ ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ
= Тера, Смоле, Карболинеума и Хартије =
 ЗА ПОКРИВАЊЕ КРОВА
 продајем по најјевтинијој цени.
Нафтали М. Леви, Београд
 ТЕЛЕФОН 1509. 812 13-20

≡ Индустијалци! ≡
 Противу скречавања у парним котловима,
 употребите само нови енглески проналазак
„АРИЕЛ“
 кога су досада са успехом употребили следећи:
 Краљевско Српске Државне Железнице,
 Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво,
 Фабрика Жижица, И. Бајлони и Синови, Фа-
 брика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно
 Купатило Крсмановића, Индустијско Удру-
 жење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер,
 Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса
 Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка,
 Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Ан-
 дре Николића и Комп., Обреновац.
 Може се непосредно из фабрике у Ман-
 честру преко нас поручити а и у нашем сто-
 варишту добити.
 Проспекте шаљемо на захтев.
 ЗАСТУПНИЦИ:
ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД
 975 8 20

САТОВА
 Цепних све врсте
 Зидних све сорте
 Асталских будилника
 са музиком
 Ланаца за сатове све сорте
 Наочари и цвикера
 Прибор за ову робу
Продајемо на велике количине
 Потрошаче за ову робу молимо да нам се за цене и
 услове обратe.
Стеван Јаковљевић и Штајнер, Београд
 Кнез Михаилова улица бр. 4.
 810 10-10

ЦЕНТРАЛНА ГРЕЈАЊА
 постројава нова и оправља стара
ТЕХНИЧКИ БИРО РАДОЈЛОВИЋ
 ЈУГОВИЋА УЛ. БР. 2. — ТЕЛЕФОН 474.
 1082 2-6

ТРАЖИТЕ, ДОБИЈА СЕ СВУДА
САЛАМА К. Шеуса = Вел. Плана
 призната као најбоља у Србији и на страни а која се извози
 на велико.
 Тражите и добићете је исту у свима кобасичарским, де-
 ликатесним и бољим бакалским радњама.
 НЗ. Шаљем на веће количине и поштанске пакете на
 повуку.
 960 10-10
САЛАМА К. ШЕУСА

Сваком шаље илустроване ценовнике бесплатно.

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО
 ПРИЗНАТИ ШВАЈЦАРСКИ САТОВИ
ЕТЕРНА
 — Grand Prix Bruxelles 1910. —
ПЕТРА И. ЗАРИЋА
 Београд — Теразије
ЦЕНА САТОВИМА:
 Железн. отворен д. 25
 затворен „ 30
 Сребрн отворен „ 35
 затворен „ 40
 Сребрн Тула затвор. „ 46
 Златан отворен д. 100-350
 затворен „ 150-450
 Никлен отворен д. 20
 Челични отворен „ 20
 Цена најумеренија. — Продаја са гаранцијом. 1086 3-5

Са болом у души јављамо сродницима и
 пријатељима, да је мој добри и племенити
 супруг
† Кристијан Шеус
 ИНДУСТРИЈАЛАЦ ИЗ ВЕЛ. ПЛАНЕ
 напрасно данас испустио своју племениту душу
 у Келну на Рајни, у 60-ој години свога живота
 где ће бити и сахрањен.
 Велика Плана, 28/10-VI 1914 г.
 Дубоко ожалостена супруга **Гертруда Шеус** са много-
 бројном осталом родбином.
 1110 1-3

Намен за зидање XX-ог века
Јесте цигла направљена од песка!
 SAND-MAUERZIEGEL
 Прављење истих доноси велику добит!
 Преко 450 сличних фабрика основано одн. са мојим специ-
 јалним машинама снабдевено, повећано и саграђено.
 НАЈБОЉЕ РЕФЕРЕНЦЕ :: КАТАЛОЗИ ОПШИРНИ БЕСПЛАТНО
Ф. КОМНИК. **ELBING 50.**
 Maschinenfabrik (Deutschland)
 Прва и највећа специјална фабрика на свету з постројење
 фабрика за израду цигаља од песка.
 216

Приштинска Задруга
 Одлуком својом од 28. јануара 1914. год. Бр. 1005. Господин Министар
 Народне Привреде одобрио је, а предходни збор акционара, држан 27.
 априла 1914. год. усвојио је без измене правила акционарског друштва
„ПРИШТИНСКА ЗАДРУГА“
 са седиштем у Приштини.
 Горње име — фирма Задругина — протокоисана је код Косовског
 Окружног Суда у Приштини 1. маја 1914. год. под Бр. 3382. и исту ће пуно-
 важно потписивати, према чл. 3. Задругиних правила, дежурни члан или пред-
 сеник и управник или њихови замењеници испод имена Задругиног утис-
 нутог штампилем.
 Задруга ће трајати 50 година, рачунајући од 1906. гоо. када је основан
 фонд Св. Николе, од кога је друштво постало, а бавиће се следећим по-
 словима:
 1. Прима новац на штедњу почев од 0.50 дин.
 2. Даје зајмове на менице, снабдевене са најмање три потписа, а не
 гласе на дужи рок од три месеца. Менице са једним потписом и које гласе
 по виђењу (соло) могу се примити само као супер гаранција уз обавезе
 зајма на залогe.
 3. Ре-есконтује менице из свога портфеља према потреби.
 4. Исплаћује извучене државне обвезнице и купоне, даје зајмове на
 хартије од вредности и драгоцености, занатлијске производе, робу која не
 подлеже квару, као: колонијалну, манифактурну, занатлијске и индустријске
 прерађевине, даље на непокретности, покућанство, пензије и све остало, што
 стварну вредност представља.
 5. Прима на смештште робу која не подлеже квару.
 6. Отвара текуће рачуне и даје зајмове по истима, али увек на депо
 меница, хартија од вредности или хипотекарну непокретност.
 7. Прима на чување новац, драгоцености, хартије од вредности и др.
 8. Врши исплату и изплату за туђ рачун.
 9. Врши агентурске, комисионе, индустријске и предузимачке послове
 у опште, сама или с другим у друштву, за свој или туђ рачун.
 10. Ступа у кредитне односе са другим кредитним новчаним установама
 у земљи и на страни.
 Задругина је основна главница 120.000 стотину двадесет хиљада дин.
 у сребру, подељених у 2.000 акција. Свака акција по 60 шест динара и
 гласи на доносиоца. Досадањих 2.000 акција фонда „Св. Николе“, уплаћене
 свака по 30 динара спојиће се по две у једну и издати сталне акције акци-
 онарима, а остатак у хиљаду комада акција уписане су све и положена је
 за њих прва уплата од по 10%.
 Сва имаовина кретна и некретна, као и сва потраживања и дуговања
 пређашњег фонда „Св. Николе“ прима на себе Задруга.
 Све своје одлуке Задруга ће објављивати преко Српских Новина и
 Трговинског Гласника.
 Овај извод из правила Приштинске Задруге даје се јавности на основу
 чл. 17. зак. о акционарским друштвима.
 Приштина, 4. маја 1914. год.
 1048 3-3 **Управни Одбор Приштинске Задруге**

Најбоља подпетица од гуме

Елегантна и издржљива

Генерални заступник за Краљевину Србију
Никола Фехер и Комп., Београд

1195 1-10

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци да осигурају знатан капитал или мираз.

1115 2-

Саобраћајна Банка

у сопственој кући. — Балканска ул. 36. — Телефон 295.

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

прима под најповољнијим условима и плаћа камате 6% чистих. По погодби камату исплаћује улагачима: месечно, тромесечно, полугодишње и годишње. Уложене суме враћа улагачима и без отказа.

608 15-20

Бања Хал у Гор. Аустрији

Јодно купатило I реда

Најстарији и најлековитији јодни извори у Европи: Лечи: женске болести, ексадате хронична запаљења, артерију склерозу, гихт, реуму, сифилу, сифилис добијен у наслеђе као и његове последичне болести итд. Проспекте шаље бесплатно.

Direction der Landes Kuranstalten, in Bad Hall. Санаторијум Dr од Герстела, отворен је и зими.

659 8-10

СТЕЧАЈ

Општини града Београда потребан је један инжењер за шефа саобраћајног одељења њене Техничке Управе. У надлежност овога одељења у главном долази израда сваке врсте калдрме и друмова као: дрветом, каменом, асфалтом, макадамом и осталим материјалом, као и израда планова и прерачуна за те послове.

Кандидат треба да испуњава услове прописане законом о устројству министарства грађевина за инжењере и подобност за извођење послова који долазе у надлежност овог одељења Техничке Управе. Плата је до 7500 дин. на годину без права на приватну пјаксу.

Пријаве за ово место примаће се у суду општине града Београда до 15. јуна тек. г. закључно.

Уз пријаве треба поднети документа о школовању и provedеној пракси.

Од суда општине града Београда, 23. маја 1914. г. АБр 10382. у Београду.

1095 2-3

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА

СРПСКА БАНКА, БЕОГРАД

ТЕЛЕФОН БРОЈ 955.

има на стоваришту велике количине најбоље врсте МАНИЛЕ — канапа за везивање снопова.

Цена веома умерена

1036 5-10

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА

ПРСКАЛИЦЕ ОРИГИНАЛНЕ ВЕРМОРЕЛ

ПРОДАЈЕ ПО ФАБРИЧНИМ ЦЕНАМА
Индустриска Банка А. Д.
БЕОГРАД-САВА Телефон 391.
1018 5-12

СТЕЧАЈ

Суду општине нишке потребан је један геометар. Плата ће геометру бити до одобрења буџета за ову годину (1800) хиљаду и осам стотина динара, а по одобрењу буџета до (2000) две хиљаде динара годишње.

Услови су: Средња техничка школа, Академија проф. Андоновића или равна овима. Кандидати са дужом праксом у грађевинским пословима имају првенство.

Избор ће извршити суд општине нишке, и са изабраним кандидатом може се закључити на његов захтев трогодишњи уговор о плати и службовању почев од 1. јануара 1915. године.

Компетенти нека се са својим пријавама снабдевеним доказима о спреми и пракси изволе обратити суду општине нишке најдаље до 10. јуна о. г. Из суда општине нишке ГБр. 360. 12 априла 1914. године.

1028 3-3

Најзнаменитије морско купатило на аустријској ривијери. Садржи много соли и има високу температуру воде. Дивна шумовита околина. Дивне стазе поред мора. Интересанти излети по мору. Проспект бесплатно шаљу се на захтев.

1040 3-6

Kurkommission — Abbazia

Бања Ковиљача

у концесији округа подринског

На обали валовиште Дрине, на подножју планине „Гучева“, 124. метара над морском површином. Сезона почиње 1 маја па траје до 15 септембра.

Чувено и у Србији јединствено уређено и модерно сумпорно купатило, сумпорно блато, гвоздено купатило; вода за очи „Јордан“, вода за пиће сумпорна и гвожђевита.

Бања са успехом лечи: хронична запаљења костију, злобова (коњштак); отоке жлезда (шкрофулозу); хронично запаљење очију, малокрвност, реуматизам у опште, све врсте неуралије, ишијас, кожне болести и све облике сифилиса; оболења женских сексуалних органа; хроничне катарне органа за дисање и варење и т. д.

Станова удобних у мају и од 16. августа 50% јефтиније од нормалне таксе, тако да се у мају и другој половини августа може добити соба са намештајем од 1.50—3.50 дин. без намештаја од 1—2 дин.

Железница долази у Бању и има везу са Лађама у Шапцу, које путују из Београда за Шабац. Апотека, пошта, телеграф и телефон.

Поред приватних лекара бањски деветогодишњи лекар Dr. Жив. Јашић.

Даља и ближа обавештења даје Управа Бањска.

Бања Ковиљача, 10 маја 1914 год.

1054 5-10

Управа Бање Ковиљаче

Заступништво за Краљ. Србију (старе границе)

Рудолфа Сава из Плагвица

чувене фабрике плугова има и продаје на мање и више

Индустриска Банка А. Д., Београд-Сава

ТЕЛЕФОН БР. 391.

813 11-15

Шампањера

ЧУВЕНЕ ФРАНЦУСКЕ МАРКЕ

H. Mumm & Co и V-ve A. Devaux & Co
REIMS EPERNAY

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА СРБИЈУ ИМА

САОБРАЋАЈНА БАНКА

БЕОГРАД — Балканска 36. — Телефон 295.

Овог шампањера Банка има увек на стоваришту и продаје га по фабричкој цени. Порубине за унутрашњост извршују се на доплату. Сва обавештења о цени и условима плаћања у свако доба даје Банчина Управа.

1001 6-10

Одликован: Почасном Повелој, Златном Медаљом

ПРИВАТНОГ БЛАГОГ УКУСА

Фабрика сирћета и хемикалија Наума А. Николића

БЕОГРАД, Кнез Данилова 31.

препоручује потрошачима своје четвороструко сирће од 12% да се што пре снабду зимском улежаном робом.

1008 7-15

ЧИСТИЈЕ И УКУСНИЈЕ ОД ВИНСКОГ СИРЋЕТА

Смедеревска Виноградарска Задруга

Извештава потрошаче природног пића да има на продају око 300.000 литара вина из бербе 1913. године и 6000 литара љуте ракије комове, које продаје по веома повољним ценама.

Пробе на захтев шаљу се бесплатно.

Смедерево, маја 1914. г.

996 8-10

УПРАВА

Вања Наухајм Хотел Вристок

од старине чувена кућа I реда. Сав могући модерни комфорт. Управ спреам држ. купатила. На захтев шаље се проспект. Под личном управом сопственика W. & P. Bitlong.

789 8-10

Природна Малина

ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА „Права Зајечарка“

Може се добити у свима колонијално ангро и детаљним радњама, како овде тако и у унутрашњости.

Производ РАДОША С. НЕДИЋА

БЕОГРАД

Телефон 1054.

Б. Вишњина 57

1029 5-25

I-а Ковачког Угља

острауерског два пута пран

I-а Дивачког Кокса

I-а Нус Кокса

Приспело је

Српској Банци

у великим количинама

Продаје на мало и на велико са знатно спуштеним ценама.

Телефон угљарског одељења 1876.

833 12-20

Најусавршенија справа за умножавање рукописа

„ОПАЛОГРАФ“

РУЧНА ЛИТОГРАФИЈА

ГЕНЕРАЛНА ПРОДАЈА ЗА СРБИЈУ ТРГОВИНА ХАРТИЈА И ПИСАЊЕГ МАТЕРИЈАЛА

Маричић и Јанковић, Београд

Палата Прометне Банке

Најважнија својства ОПАЛОГРАФА јесу:

1. Просто, спретно и брзо руковање.
 2. Рукопис руком писан или на писаћој машини може се небројно пута после већ учињене употребе умножавати.
 3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.
 4. По брзини и чистоти извађених отисака ниједна справа не може је никад стићи.
 5. Врло економан јер ОПАЛОГРАФ не троши никакав материјал осим две хемиски справљене течности, које се врло споро троше и мастило а код рукописа писаће машине чак и мастило отпада, те према томе најрентабилнији је.
 6. ОПАЛОГРАФ је солидне израде и никако није изложен квару.
 7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат.
- Ценовник са упутством шаљемо на захтев бесплатно.

1067 4-

ЦАРСКО РУСКИ ДВОРСКИ ЛИФЕРАНТИ

Руски ЛИНОЛЕУМ

ЈЕДНО БОЈНИ И ВИШЕ БОЈНИ

Друштва „ПРОВОДНИК“-а у РИГИ (Русија)

признат као најбољи без порока, елегантан покривач за патосе, апсолутно спречава подизање прашине, угушује лупу, одржава равномерну температуру, спречава развијање микроба и бацила.

Замењује најфинији паркет од дрвета, лако се пере!

Уни линолеум — са површином од једне боје.

Штампан линолеум — са штампаном површином.

Гранит линолеум — са скрозираном мустром гранита.

Инлед линолеум — у скрозираним мустрадама, најмодернијим десенима и у разном стилу.

У комадима за покриваче патоса целог стана

Поједини теписи у свакој величини

Дужни — сваке величине

Теписи за степенице, ходнике и т.д.

Мустре, оферте и предрачуна даје

Телефон 1197
Брзојав: Торбица

951 3-3

Генерално Заступништво за Србију, Црну Гору и Албанију

Фабрика гуме и гутаперке „ПРОВОДНИК“

У БЕОГРАДУ — САВА — у згради БЕОГРАДСКЕ ЗАДРУГЕ

РЕСАВСКОЈ ЗАДРУЗИ

за кредит и штедњу — Свилајнац потребан је ликвидатор са стручном спремом. Плата ће се одредити према способносни од 1200—1500 дин. год. Пријаве са документима слати до 10 јуна ове год. Ступање на дужност одмах по избору.
1182 1-5 УПРАВА

Ново за трговце

Најновија мода за халне костиме и блузе и украс за исте је: Крепон, епонж, веза, шарене свиле ришева, дугмад, шнале, чипкане и патист крагне, ит.д. На захтев шаље мустре на избор. Цене за трговце нарочите.

Трговина

ИСАКА Ј. МЕДИНЕ

Књаз Михајла 8. Тел. 13-20
1128 1-5

Аквизитера

Једна велика техничка и електротехничка радња овде тражи аквизитера добро упознатог са браншом и дотичном муштеријом.

Понуде писмене слати администрацији овога листа под „Упознат“
1125 1-3

Моју механу

у општини порозинској на друму Пожаревац—Свилајнац, коју је до сада под закуп држао г. Бошко Антонијевић мех. из Порозина; Издајем под закуп од 1. септембра о. г. за једну или више година.

Интересовани нека се ради погодбе обратe мени.

Илија Николић

трг. из Витежева
пошта Жабари
1131 1-3

Из гвожђарске бранже

Један интелегентан младић са лепим рукописом, спреман за српски, немачки и чешки језик, тражи место као помоћник или магационер овде или унутрашњости. Јавити писмено под шифром А. Р. 528. главна пошта.
1093 3-3

1078 1-6

ПЛАТНА
ПАМУЧНОГ И ЛАНЕНОГ

у свима ширинама и разним квалитетима, добило је у огромном избору

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ:
галантериске, конфекциске, платнарске и мануфактурне робе, застирача — тепиха и т. д.

Марка Вулетића и Гавриловића
БЕОГРАД
Чика Љубина 9. — Кнез Мих. 20.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно.

ПЛАТНА

РАКИЈЕ

чисте шљивовице Јадранске имам на продају један вагон, јачине 8, 9 и 10 гради.

Ради погодбе обратити се мени у Лозници.

Млад. В. Станојевић
трг. из Лознице
1130 1-3

Гвожђарска радња Пауновић и Миленковић

пресељена је од 1. маја у палату „Београдска Задруга“ на Сави.
Телефон бр. 1113.
962 10-10

Ракове живе

од 50 грама примам и плаћам по 10—24 дин. 100 комада.

Исто купујем: печурке, корњаче, жабе и све врсте трава лековитих.

Ђ. Васиљевић
БЕОГРАД Краља Александра
улица бр. 86.
1104 2-3

Зајмове и финансирања

од 200.000 дин. па на више за индустрију, трговине, руднике, банке ит.д.; на непокретна имања и за зидање.

Зајмове за банке и општине, оснивање акционарских и команд. друштава. Јаке стране везе — Јефтин новац.

Ближа извешта пошт. фах 281. са марком на одговор!
1126 1-3

За млекарску индустрију

Два честита Словенца, који располажу капиталом до 35.000 круна и који су 15 година провели у млекарској индустрији те су богати искуством и познају најсавршеније начине производње, радо би предузели ове послове у Србији сами или у друштву још са ким. За обавештења по овоме обратити се секретару Београдске Трговачке Омладине.
1045 3-3

КОМТОАРИСТА млађи

потребан нам је.

Писмене понуде упутити

Д. Ђукановићу и Комп.

Београд
1106 3-5

- УДИЦЕ! -

и прибор за пецање рибе у највећем избору има трговина

Рајића и Вуковића

пређе: А. Решовски
код „ТРУБЕ“
Књаз Михаилова улица бр. 39
943 11-20

Дрва на продају

Имам на продају (1500) кубних метара дрва за гориво у облицима прве врсте.

За услове и погодбу обратити се сопствену Марку Б. Марковићу трговцу у Свилајнцу
Телефон 14.
1069 4-5

КВАСЦА свежег

издржљив од квара 12 до 15 дана, сваког дана добивеног свежег шиље у поштанским пакетима за целу Србију

колонијална радња
Ђорђа Гавриловића
БЕОГРАД
867 6-10

Прашка за буве

Камфора и нафталина. Запарине у корену и луткама.

Нанејага у оригинал. флашама.

Есенција свих врста. Сиришта најбољег оригинал-енглеског.

НАЈЛЕФТИНИЈЕ
у Дрогерији „ГУСПАР“
1113 2-20

Млин на продају

У Бојановцу налазећи се на самој реци до вароши има

2 пара камења за просто (сељачко) брашно.

1 пар француских камења за сортирано брашно.

2 ваљка за сортирано брашно.

Инсталације за млевење соли.

1 енглески нафта мотор од 22 коњске снаге.

Зграда је двоспратна и има 20 метара дужина и 12 метара ширина

поред тога припада млину још и празан простор од 2 дулума (ланца).

За цене и услове упитати сопственике:

Амета Зајма у Бојановцу и Шашивара Зајма у Скопљу.
1079 4-5

ЗАНАТЛИСКА

КРЕДИТНА БАНКА

У БЕОГРАДУ у сопственој кући — преко пута поште.

Прима новац на штедњу Даје новац на залог, на занатлиске израђевине и на све ствари од вредности.

Има на продају цигле и црепа одличног квалитета — са своје циглане.

Има на продају своја два имања, једно код смедерев. ћерма, друго код Чубуре. Има и плацева на продају.
1055 5-10

ЈЕДНОМ

Осигуравајућем Друштву потребан је млад човек, који поред српскога влада и француским језиком, за нове крајеве.

Ближа обавештења у редакцији овога листа.
1096 3-3

ПОТРЕБУЈЕМ

шпедитерског помоћника који се осећа да може вршити царинске експедиције.

Плата годишња до 2000 динара. Ступити може одмах.

Милош М. Бојовић
следитер — Смедереву
1023 5-7

КЊИГОВОЂА

вичан простом и двојном књиговодству, добар кореспондент са 10 год. праксом, ступио би за књиговођу у већем новчаном заводу или трговини.

Сада се налази као главни књиговођа у овдаш. новчаном заводу.

Награда по погодби.

Моле се заинтересовани, да се писмено изволе обратити на поште остатак „А. 43“.
983 7-10

ОГЛАС

Част ми је извести п. трговце из Краљевине Србије, да изволе послати добивене авизо са рачунима за робу која се овде мора царинити да би избегли лежарину.

Која је роба оптерећена са повуком мора се и новац са авизом и рачуном послати.

У Смедереву.

С поштовањем
Милош М. Бојовић
следитер
1090 4-15

ТРСКЕ ПЛАФОНСКЕ

за грађевине има већу количину на продају

трговина
Петронија Тешића
у Обреновцу
Цена умерена.
887 13-20